

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. X. Romana sive &c. An in societate officii fructus decursi converti possint in sortem principalem, novam societatem ex eis creando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

Auditoris Avenionensis, qui de anno 1652. societatem prædictam cessione Cardinali Mancino tunc Prælato, sub narrativa, quod illa inita esset de anno 1641. ad favorem Spadæ, dictæque cessionis instrumentum stipulatum fuit præsentem ipsomet Cæsarem; Cumque de anno 1654. sequuta fuerit mors dicti Spadæ, Cardinali prædicto pulsante Cæsarem ad solutionem fructuum, excipiebat iste ad illos non teneri stante societatis dissolutione per disdictam usque ab anno 1643. non curata renovatione ut potè facta cum absente nunquam ratificante; Hinc proinde introducta causa coram A.C. sententia absolutoria debitoris prodit, & commissa per appellationem causa in Rota coram Melio, sub die 2. Maii 1659. pro eodem debitore quoque prodit resolutio, non deberi scilicet fructus post finitam societatem, quamvis pactum expressum adesset, quod etiam societate disdicta currere deberent fructus, quoniam cessante periculo illi citrà usurariam labem deberi non possunt, neque in hoc partium conventio quicquam operari potest juxta votum Accoramboni relatam per Farrinacc. conf. 15. sub num. 34. Cyriac. controu. 252. num. 42. cum aliis in decisione desuper edita.

Quoverò ad punctum renovationis, ad quem rota disputatio restringebatur, Ego scribens pro debitore principale fundamentum tam coram A.C. quam in Rota constituerebam in eo, quod illa facta esset ad favorem absentis, de cujus certa & expressa ratificatione non constabat, ut requiri, non suffragante tacita vel præsumpta deducta ab exactione fructuum vel aliis adminiculis, firmant Zaccb. hoc tract. num. 395. & seqq. Boccacc. eodem num. 212. Cyriac. controu. 252. num. 4. & Rota decis. 660. num. 3. par. 1. divers. Ex ea clara ratione, quod cum agatur de materia differenti subjecta periculo vocationis, quod unice salvat contractum, consensus debet esse expressus ad tollendam claudicationem ac fraudem, in qua creditor versari posset, ita sub hac incertitudine effugiendo periculum, ac sine eo exigendo fructus ad rigorosam rationem 12. pro centenario; Potissimè quoniam actus exactionis fructuum remanebat æquivocus, ut potè referibilis etiam ad primam societatem quamvis disdictam stante pacto cursus fructuum usque ad restitutionem sortis.

Clarius verò pro excludenda ratificatione prædicta considerabam formam cessionis conceptæ de prima societate inita cum Spada, ex hoc enim deducebam inevitabile dilemma, quod aut Gamba absens illam scivit aut ignoravit; Si ignoravit, prætendi non potest ratificatio, cum consensus & voluntas non trahantur ad ignorata; Et si scivit, clara resultabat probatio, quod noluit approbare, dum non istam, sed aliam præcedentem cesserat.

Rota super puncto consensus expressi juxta dictas auctoritates nihil firmare voluit, sed relato tantum incidenter motivo, principale fundamentum constituit in eo, quod Ego etiam deducebam pro ratione exclusivæ ratificationis ut supra, quod scilicet non secundam sed primam partem in contractum deducere voluerit; Verum utcumque sit, si id capiatur pro fundamento principali, si ve pro probatione diversæ voluntatis ut supra, justa & probabilis vis est resolutio, cui proinde altera pars acquievit, accipiendo sortem, cuius diminutioni ex aliquibus fructibus solutis præsentis debitor ut credo per concordiam cessit.

Ad motivum verò præsentis adhibita per debitorem instrumento cessionis, respondebatur; quod cum ageretur de inducendo contractum omnino novum, requirebatur consensus expressus, per quem debitor novata societate agnosceret in novum socium cessionarium, in quo societas tanquam ex novo contractu principaliter substantiaretur, quod ex tenore contractus constabat partes facere noluisse, unde proterea dicta præsentia ad eam cessionarii cautelam referibilis remanebat, ut ita debitor cessus non posset solvere debitum cedenti ad notat. in l. 3. Cod. de novat. Et quamvis ex parte actoris diceretur ad hujusmodi novationem probandam debitorem deinde expressum consensum præstitisse reservationi decreti ad favorem Mancini novi cessionarii super officio, quod fuisset magnum motivum, nihilominus deficiebat justificatio in facto.

ROMANA

SIVE, & c.

Votum suppressis nominibus ad petitionem
cujusdam Cardinalis Arbitri.

An in societate officii fructus decursi converti possint in sortem principalem, novam societatem ex eis creando.

SUMMARIUM.

- 1 Quod fructus societatis officii non possint converti in sortem.
- 2 Quid in censu.
- 3 Notatur differentia inter societatem officii & censum.
- 4 Fructus societatis officii habent speciem sortis principalis.

DISC. X.

Remissa in satis qualificatum Cardinalalem, verbotenus, ac extra judicialiter decisione controversæ. An fructus decursi cujusdam societatis officii in alteram societatem tanquam fors converti potuerint, & an intraret necne anathocismus, Atque à dicto Cardinali consultus de anno 1651. expertus de recenti pluries sensum Innocentii Decimi tunc regnantis super denegatione sanatoriarum census creati ex fructibus decursis alterius census, ex isto fundamento, quod hæc esset species anathocismi damnati etiam de jure civili in l. finali Cod. de usuris, fortius verò de jure Canonico ex deductis per Merlin. dec. 409. aliàs 301 par. 5. rec. cum aliis in sua materia sub tit. de usuris, ac etiam sub altero de censibus, in cujus terminis, quod nullitas census constituiti ex fructibus proveniret etiam à jure communi, & seclusa Bulla Pii V. sentiit Rota decis. 379. post Cenc. cum aliis præsertim in Tranen. sub tit. de cens. disc. 2. sui in voto negativo.

Verum hujusmodi voto post plures annos re-
 2 viso, contrarium videbatur probabilius, Tum
 quia etiam in censibus, cessante necessitate solemnita-
 tis præscriptæ per Bullam Pii, in puncto juris com-
 munitis anathocismus intrare non videtur, eo quia
 ob demortuam sortem principalem fructus stare
 videntur principaliter & de per se independenter
 à sorte, ita ut verè & propriè accessionum nomen
 ac naturam non habeant juxtà *decisionem* 254.
Franchi cum aliis in *dieta* *Tranen.* ubi quod de jure
 ac seclusa Bulla Pii tales fructus converti possunt
 in sortem, undè propterea sub Pontificatu *Alexan-*
dri VII. & Clem. IX. Successorum sæpius ac passim sa-
 natio etiam in hac specie concedi consuevit, eun-
 demque sensum scio, quod sub *Innocentio* habebant
 pro majori parte Votantes Signaturæ, qui tamen
 experti contrarium sensum Pontificis, illum non
 proferebant.

Clarius verò in fructibus hujusmodi societatis,
 3 quæ dici potest continere jus vitalitium cum conti-
 nuo periculo totalis deperditionis sortis principa-
 lis, quod non est in censu, ubi licet fors reputetur
 demortua ob irrepitibilitatem, Attamen ejus
 substantia semper & in perpetuum viget absque pe-
 riculo totalis amissionis, nisi illo fati de raro con-
 tingenti casualis peritionis fundi censiti, undè pro-
 pterea lucrum quod ex hujusmodi societate obtine-
 4 tur, sortis principalis potius speciem ac naturam
 habet; Adinstar fructuum census vitalitii seu of-
 ficiorum & locorum montium vacabilium, in qui-
 bus id quod singulis annis sub nuncupatione fru-
 ctuum pro nostro communi usu loquendi exigitur,
 sit potius pars sortis, quæ ita diminuta cum alea
 lucri & damni hinc inde percipitur, ut habetur in
 proposito locorum Montium vacabilium *sub tit. de*
Regal. disc. 35.

Hinc proinde nullatenus intrare videntur rati-
 ones anathocismi, cum verè non agatur de usu-
 ris, neque de accessionibus, Undè quepma-
 modum ex fructibus perceptis ab officiis vel locis
 montium vacabilibus, nulla adest prohibitio
 alium contractum celebrandi, sic à pari; In
 idem quoque conferentibus iis, quæ habemus
 de interfuriis cambiorum passim convertendis in
 recambium ac augmentum sortis principalis, ex
 eadem ratione, quod in effectu dici non possunt
 fructus vel accessiones, sed debitum stans de per
 se, nam aliàs fieri non possent recambia, in quibus
 complicantur cum sorte etiam cambia decursa,
 quia in effectu non sunt fructus vel usura sed
 pars sortis principalis, ut in sua materia *sub tit.*

de cambiis; Ocasio tamen adhuc non præ-
 buit id formiter in foro disputare, ut
 ita maturius veritas, ex aliorum
 etiam iudicio inqui-
 ri potuerit.

 **
 *

ROMANA SOCIETATIS

OFFICII RENOVATÆ

PRO

JOANNE MATTHÆO OLIGNANO

CUM

SEBASTIANO PASQUETTO.

*Causa disputata coram A. C. & resoluta
 pro Olignano.*

An & quando post dissolutam societatem
 officii per mortem vel disiectam, adhuc
 debeantur fructus ei, qui dedit pecu-
 niam ad societatem; Et an exceptio
 fructuum malè solutorum impediatur pro-
 cessum executivum pro solutione sor-
 tis principalis.

S V M M A R I U M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 Fructus usurarii extenuant sortem ipso
 jure.
- 3 Quando exceptio fructuum usurariorum & inde-
 bitorum retardet processum executivum.
- 4 Indebitum voluntarium non presumitur ac
 exigit probationem concludentem & per-
 fectam.
- 5 Datur distinctio specierum sub quibus societas di-
 versimodè contrahi solet, ut uno casu disso-
 luta societate per mortem, non debeantur fru-
 ctus, & altero sic.
- 6 Quare societates quæ verè contrahuntur cum ip-
 sis officialibus fieri solent super ipsorum offi-
 cialium vita periculo.
- 7 Renovatio societatis etiam presumtivè & admi-
 niculativè probari potest.

DISCURSUS XI.

Nit Sebastianus Pasquettus No-
 tarius A. C. societatem super ejus
 officio cum Carolo de Vecchis
 in summa scutorum 1600 in sorte,
 conventis fructibus ad rationem
 12 pro centenario, cumque Vec-
 chis societatem cessisset Joan. Andreæ Olignano,
 hic de anno 1639. eam renovavit sub periculo vitæ
 ejusdem Sebastiani, ut frequentior est consuetudo,
 ex ratione de qua infra; Defuncto autem Joan.
 Andrea de anno 1646. scripto hærede Jo. Matthæo
 ex fratre nepote, hic in vim verbalis conventio-
 nis, continuavit in exactione fructuum usque ad
 annum 1656. ex quo tempore Sebastianus, nedum
 ulteriorem fructuum solutionem denegavit, sed præ-